

142. Welke verweersgronden kan de verweerder opwerpen?

3 soorten excepties:

1° Dilatoire excepties

= stellen dat de eis te vroeg komt:

Vb. nog geen ingebrekestelling, vervaldag niet bereikt

2° Peremptoire excepties:

Betreffen grond van de zaak

Bv. goed niet geleverd, er is al betaald ...

3° Excepties van onontvankelijkheid

Middeleeuwen: “declinatoire excepties”

Vb. rechter onbevoegd, civiel statuut in vraag stellen

143. Wat zijn de gevolgen van het onderscheid tussen deze excepties?

Voornamelijk procedureel:

Dilatoire

Moeten *in limine litis* worden opgeworpen

Peremptoire

Mogelijk in elke stand van het geding

Onontvankelijkheid

Onduidelijk wanneer

Vb. middeleeuwen:

Relatieve onbevoegdheid enkel in te roepen op inleidingszitting

Absolute onbevoegdheid in elke stand van het geding

144. Wat gebeurt met de interdicten in de cognitieprocedure?

Werden van het republikeinse recht gewoon overgenomen

Beslist in tussenvonnissen

Zoals vroeger enkel te bestrijden door petitioire vordering

Late keizertijd: hoger beroep mogelijk

145. Wat gebeurt met de litiscontestatio?

Blijft een belangrijke scharnierfunctie houden (tussenvonnis)

1° Niet langer een “akkoord” tussen partijen

Vonnis is nu keizerlijk bevel

2° Wel een vaststelling:

Eiser kan eis niet meer veranderen

Verweerder kan geen dilatoire excepties meer voorbrengen

4.4.4. Behandeling ten gronde

146. Voor welke rechter wordt in de cognitieprocedure de zaak ten gronde behandeld?

Principe: zelfde rechter

Kan op verschillende dagen, eventueel voor verschillende kamers

147. Wat is de onderzoeksplicht van de rechter in de cognitieprocedure?

Strafzaken:

Rechter moet onderzoeken wat er precies gebeurd is

Civiele zaken:

Geen onderzoeksdaden

Enkel grondige verhoren en uitspitten van het dossier

Wel ontwikkeling van bewijsrecht door de prefectuur

Kan getuigen oproepen via overheidsbevel

Bekentenis en eed worden bewijsmiddelen

Niet langer automatisch gedingbeëindigend

148. Wanneer is hoger beroep mogelijk?

Kan tegen elk aspect van de procedure

Kan ook tegen een rechter die niet binnen redelijke termijn een vonnis velt

Na afloop beroepstermijn:

Exceptie van gewijsde

Nieuwe eis is onmogelijk

4.4.5. De tenuitvoerlegging

149. Hoe verandert de tenuitvoerlegging in de keizertijd?

Het vonnis is nu een keizerlijke uitspraak:

Moet door de administratie worden uitgevoerd

Uitvoering

Via militaire macht in strafzaken

Door *executores* in civiele zaken

Personele executie (nexus) dooft uit in de keizertijd

150. Hoe verandert de beslagprocedure?

Niet meer *venditio bonorum*: verkoop alle goederen

Beslag beperkt tot specifieke goederen

Distractio bonorum

Criterium:

Verkoop moet voldoende opbrengen om schuld te voldoen

151. Hoe verandert de boedelafstand in de cognitieprocedure?

Kan nog steeds worden aangevraagd om reorganisatie van de familia of verlies civiel statuut te vermijden

Blijft een gunst

4.4.6. Besluit

152. Hoe beoordelen we de cognitieprocedure?

Is een duidelijke en transparante rechtsgang

Groot belang van het hoger beroep

Heeft gezorgd voor welstand en de pax romana